

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Előfizetési árak:

helyben, vagy postán küldve:
 Égész évre . . . 10 frt — kr.
 Félévre . . . 5 — —
 Negyedévre . . . 2 — 50 —
 Egy hóra . . . 1 — —

Egyes szám 4 kr.

lap szellemi részét illető minden köz-
 emény a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.)
 barmintva küldendő.

Előfizethető helyben:

Feloldó K. Lajos könyvkereskedésében
 és a kiadóhivatalban. (Főter 1828. sz.)

Hirdetési díj:

Négy hasábolj perit sorért 5 kr. Nagyobb
 terjedelmű a többszöri hirdetések alkalmán
 szerinti jutányos áron vétetnek fel. Dályeg
 díj minden külön beajánlásért 20 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
 újsónapszám 50 kr.

Szülletési közlemények minden perit sora
 30 krajczár.

Hirdetések felvételnek a szerkesztőség-
 ben és kiadóhivatalban. Főter 1828. sz.
 alatt.)

Kéziratok nem adatkak vissza.

Kossuth Lajos könyvtára.

— Nov. 20.

A »Debreczen«-nek e hó 7-diki
 számában tett azon indítványomat, hogy
 Kossuth Lajos könyvtárát Debreczen vá-
 rosa vegye meg a létesítendő egyetem
 számára, tetszéssel fogadta ugyszólván
 az egész közvélemény.

A fővárosi lapok e tervet lelkesen
 üdvözölték; de a legnagyobb örömmel
 Herman Ottóné fogadta; mert ő volt az,
 aki a »Pesti Napló«-ban az ország tuda-
 mására hozta, hogy Kossuth könyvtára
 eladó.

Herman Ottóné az alább közölt lel-
 kes sorokkal ad kifejezést örömeinek.

Közzé teszem e gyönyörű levelet
 nem másért, mint hogy lássa Debreczen
 városának hazafias közönsége, hogy mily
 kincset szerezne meg e könyvtárral ma-
 gának és az egész hazának.

A közzététellel nem követek el in-
 diskrecziót, mert arra Herman Ottó kép-
 viselő ur az alább szintén közölt leve-
 lével a maga és a felesége nevében fel-
 hatalmazott. — A Herman Ottóné levele
 így szól:

»Igen tisztelt Uram. A »Budapesti
 Hirlap« mai számában olvasom, hogy
 Ön indítványt készült tenni aziránt, hogy
 nagy hazánkfia Kossuth Lajos könyvtá-
 rát, ha a dolog teltre érik meg, Debre-
 czen városa szerezze meg a leendő egye-
 tem számára. Bátor vagyok hinni, hogy
 az én levelem, amelyet a mult napok-
 ban ez ügyben a »Pesti Napló«-nak írt-
 am, közrehatott arra, hogy ez a fölsé-
 ges eszme életre keljen s azért vagyok
 indíttatva arra, hogy önt soraimmal fel-
 keressem.

Nem képzelhető ez ügynek
 sem jobb, sem méltóbb, sem fön-
 ségesebb megoldása, mint hogy
 az a város, amelynek falai kö-
 zött a nagy hontalan életének
 legdicsebb szaka folyt le, birja

majdan azt a könyvtárt, mely
 épen a mondott körülménynél
 fogva a városra nézve kétsze-
 resen is szent ereklye.

Az én uram azt mondja e könyv-
 tárról, hogy egy fölösleges könyv nin-
 c-en benne; ugy, amint abban a tuda-
 másnyakok képviselve vannak, min-
 denik rész alapul szolgálhat
 egy egyetemi fakultás szak-
 könyvtárának

Ami pedig a könyveket még
 azon fölül is becsessé teszi,
 ez az, hogy telve vannak Kos-
 suth Lajos saját kezű jegye-
 teivel.

Amily nagy fájdalom adta tollamra
 azt a multkori levelet, olyan remény
 és öröm szállott meg az ön
 nagyszerű eszméjének el-
 vasására.

Fogadja igaz tiszteletem kifejezését,
 melylyel vagyok, Uraságnak Budapest,
 nov. 9 893. kész hive: Herman
 Ottóné s. k.

A Herman Ottó beleegyező sorai
 következőképen hangzanak:

»Budapesten, 1893. nov. nov. 15.

Igen tisztelt Uram! Gyöngéledő
 felesem nevében s a szép és nemes
 ügy érdekében szívesen megadom és
 megadjuk a beleegyezést-felesem leve-
 lének közrebocsátára.

Bár sikert érhetnénk! Kitűnő tisz-
 telettel, hive: Herman Ottó s. k.

»Bár sikert érhetnénk! Igy fejezi
 be sorait Herman Ottó. — Ebben csak
 óhajtat van kifejezve. Mi azonban, —
 akik ugy ismerjük Debreczen városát,
 mint a hazafias és kulturális törekvé-
 zaslóvivőjét, — abban a biztos hit-
 ben vagyunk, hogy a siker kétségtelen!

Dr. Hamvai Lajos.

A „DEBRECZEN“ TÁRCZAJA.

Csak egy karpárba!

— Elbeszélés. —

Írta: **M. Fagyas Etelka.**

(Folytatás)

Geza ugy látszik, leolvasta arczáról a
 boldogságot s annak okát, s háta mögé kerül-
 ve, hamiskás hangon sugta oda: »Ugy látszik,
 már tisztában vagytok egymással!«

Szilárd megszoritotta Geza kezét és su-
 gárzó arccal nézett reá, a mi elég világos
 felelet volt; azonban csakhamar kellemetlen
 vonás látszott arczán; midőn eddigi képzelt
 vetélytársa, ki Esztkét vezette be, azonnal ol-
 dalán, ő mellé ült le.

Mindazáltal erőt vett e miatti kellemet-
 len érzeten, s a csakhamar megindult általá-
 nos vidám beszélgetésben a legelőkeltebben vett
 részt.

A vacsoránál természetesen a bor sem
 hiányzott, s az öreg Szalontai hol egyik, hol
 másik ifjunak töltögetett finom vörös bor-
 rából.

Az ifjaknak — nem igen lévén szokva a
 boriváshoz — csakhamar fejökbe ment a szőlő
 nedve, s habár nem is csiptek be a szó teljes
 értelmében, de mégis egy kissé felváltak he-
 vülve, s így nem is csoda, ha Szilárd, Esztké
 vőlegénye, Király Árpád iránti ellenszenvénél
 fogva, annak egy megjegyzése fölött, mely nem
 egyezett az ő nézetével, hangosabban kezdett
 vitakozni.

— Értem én, ha lassabban beszél is —
 felelt Árpád.

— Ugy beszélék, a hogy nekem tetszik,
 érti? mondá Szilárd.

— Massal meg lehet, de velem nem! —
 viszonzá Árpád.

— De igen! magával is — felelt Szilárd
 ingerült s mérgesen.

Árpádnak minden önuralmára szüksége
 volt, hogy Szilárd sértő szavait megtorlatla-
 nul hagyja. Mit csupán azért kívánt tenni,
 mert tudta, hogy Szilárdból a bor ereje által
 felszabadított ellenszenv beszélt.

Hogy azonban akaratát kiviheesse, szük-
 ségét érezte a távozásnak.

Felkelt tehát s odafordult rokonaihoz,
 ennyit mondott:

— Ugy-e bár megengedik, hogy távoz-
 zam; nem akarom magamat az önök jelen-
 létében Homonnai ur gorombaságainak kiten-
 ni! Azzal meghajtá magát, s Szilárdra rá sem
 nézve, távozott.

Ez lángvörössé vált e nem várt szava-
 ra, és Árpádnak köszönetnélküli távozására;
 máltal rendkívül megsértve, és megalázva
 érezte magát Szalontaiék előtt.

Ha Iza ott nem lett volna, nem vette
 volna annyira fel a doigot, de a lányka előtt
 rendkívül restelte s feltette magában, hogy
 ezért feyyeres elégteltelt fog venni.

Másnap csakugyan segédekét küldött Ár-
 pádhoz, meghagyva nekik, hogyha az elfogadja
 a kihívást, jelentsék ki előtte, miszerint biznak
 az ügyre vonatkozó titoktartásában s elfogják
 tőle várt, hogy segédeit hasonló titoktartásra
 intse.

Ezt pedig nem tette Szilárd másért,
 mint hogy Pista mag ne tudja a dolgot, kiről
 biztosra vette, hogy párbaja elé akadályokat
 gördítene.

Árpád egészen meg volt lepelve a segé-
 dek látogatása fölött.

— Hisz ő nem sértette Szilárdot be-
 csületében! Mi jögon kérnek tehát tőle elég-
 telt — mondá a két ifjunak.

— Azon jögon, hogy ha ön tán nem is
 sértette őt becsületében, de megalázta; a
 menyinyiben egy tisztességes család előtt gor-
 rombának nyilvánította s még köszönsérsé sem
 méltatta.

— De uraim! szóló Árpád — ha őt gor-
 rombának nyilvánítottam, ugy azt csak azért

Országgyűlés.

A képviselőház ülése nov. 18-án.

A földmivélségügyi tárcza költségvetésének
 tárgyalását szombaton befejezte a képviselőház
 s megkezdte az igazságszolgálati költségvetés tár-
 gyalását is.

Gazdaságunkra nézve nem volt nagyobb
 csapás az utóbbi évtizedben, mint a filloxera
 pusztítása, mely oly rohamosan tarolta le leg-
 dusabb, legszebb hegyoldalainkat. Nagyon ter-
 meszetes, hogy a képviselőházban is a filloxera-
 ellen való védekezés ügye behatódott tanácsko-
 zásra adott tárgyat.

Helyesen hangsúlyozta Szeder-
 kényi Nándor, hogy ez olyan országos
 csapás, melynek föl kellene ráznia és tevén-
 kenységre serkentenie az egész közvéleményt.
 Kongaóknak kell beállniok egymásután azok-
 nak a kik a pusztulást látják, mert csak az
 hozhat orvoslást, ha az egész ország érde-
 keltsége felébred közömbösségéből. Persze
 a kormány támogatása nélkül hiába lenne a
 sok elszegényedett ember igyekezete, ezért
 csatlakozott ő Atzél Péter határozati javas-
 latához, melyet Herman Ottó is pártolt.
 Andránszky Gábor báró megmegtold-
 totta azzal az indítvánnyal, hogy törüljék el
 a szőlő-dézsnaváltási hátralékot, mert a
 nélkül nem gondolhatnak a szőlők rekonst-
 rukciójára.

Az igazságügyi tárcza általános vitája
 mindjárt kezdetben eleven volt. Várady
 Karoly támadta az igazságügyi kormányzatot,
 felsorolván számos intézkedést, melyeket nem
 tart az igazságszolgáltatás érdekében helyesnek,
 sürgetve több reformot, mely még nem valós-
 ult meg eddig.

Mérey Lajos pedig azt mondta hogy
 családostól ő is a jogászközönség az igazsá-
 gminiszter reform törekvéseiben s reménye
 sincs, hogy meg fogja valósítani az ígért re-
 formokat.

Szilágyi Dezső igazságügyimi-
 niszter nem várt a vita tovább folyására, míg
 összegezhette a vádakát, hanem mindegyik
 felszólaló után azonnal fölkel és czafolatok-
 ba bocsátkozott, részletesen elősorolván azt,
 a mit eddig tett s a mit annyira előkészít-
 tett, hogy jelenleg a bizottságok tárgyal-
 hatják.

Eles polemijája, mely nem maradt vissz-
 hang nélkül, mint mindig, bár az ülés vége
 felé járt s fáradtabb volt a figyelem, most is
 lekötötte a ház érdeklődését.

tettem, mert valóban goromba volt velem szem-
 ben, tehát kifejezésem jogos volt.

Továbbá, vajjon egy, volünk gorombáskodó
 ember, elvárhatja köszöntésünket? Ugy e bár
 nem?

Nos tehát nem-köszöntésem, a mit durva
 magaviselete önként vont maga után, szintén
 nem minősíthető sértésnek.

E magyarázatom után tehát beláthatják,
 hogy inkább nekem, a gorombaság által való-
 ban sértettnek, volna okom őt kihívni.
 Én azonban nem vagyok az, a ki min-
 den haszontalansággért verekszik, különösen ha
 a dolgok poharazás közben, felhevült állapot-
 ban történek.

— Tehát ön nem szándékozik helyt áll-
 ni? mondák a segédek

— Ha ő minden áron óhajta, miért nem!
 Én nem vagyok gyáva!

De ismétlem, itt nekem lett volna csak
 okom kihívásra, mert csak én vagyok a sértett
 fel. Mindazáltal, ha mégis ő éri magát sértve,
 kijelentem önk előtt, hogy korántsem akartam
 őt sérteni, hisz épp ezért távoztam is.

A segédek megvittek az üzenetet. Szilárd
 azonban nem érte be vele. Azt üzenete, hogy
 elláll a kihívástól, de csak ugy, ha Árpád, Iza
 és családja előtt jelenti ki sajnálatát a törté-
 tek fölött.

Árpád erre azt felelte, hogy miután csakis
 Szilárd fejezhetné ki Szalontaiék előtt saját
 tette feletti sajnálatát: a megelfogva ő nem haj-
 landó a kért feltételre ráállni. Ha beéri Szil-
 lárd a segédek előtt tett becélekeny nyilatko-
 zatával: jó! ha nem, ám áll elebe!

A másnap sötét, esős idővel köszöntött
 be. S Iza és Esztké kedélye egész hozzá illett
 a komor naphoz. Szótlánok, komorak voltak
 mindketten, ugy, hogy édes anyjuk meg is kér-
 dezte tőlök: mi bajuk?

— Tudja Isten! szóló Iza, oly rendkívül
 fájdalmas és nyugtalan érzés van bennem teg-

A szlivniczai győző halála. Grác
 nov. 18. Battenberg Sándor — Hartenau gróf
 betegségének közvelelen okául azt mondják,
 hogy egy cseresznye magot nyelt el. — Te-
 metése nagy pompával fog végbemenni. Fer-
 dinánd, Bolgárország fejedelme, táviratilag ér-
 tesítette az özvegyt, hogy az összes bolgár
 hadseregek képviselve leszek a temetésen,
 mely hétfőn délután történik meg. Az özvegy
 külömben igen szívére vette férje halálát, ál-
 lapota aggasztó. — Zichy Jenő gróf nemzeti-
 színi habérkoszorút küldött a ravatalra. A
 hősnek és felejtethetlen barátának felirattal.
 A szófiai szobranje az özvegynek és árvának
 megszavazta továbbra is az 50,000 frtnak évdíjat
 s felkérte az özvegyt, hogy a holttetet Bul-
 gáriában temessék el. — Királyunkat Ló-
 nyai, szárnysegéd képviseli a temetésen. A bon-
 colás ma volt, s a halál okául bédaganat és
 vérmérgezés lett megállapítva.

BELFÖLD.

Köszönet a királynak a polgári házasságért. Budapest, nov. 18. A Lipót-
 városi társaskör a többi társaskörök érte-
 keztetire hívta egybe, melyen egyhangulag el-
 fogadták az indítványt, hogy a főváros polgár-
 sága mutassa be hódolatát a királynak a pol-
 gári házasság elfogadásáért.

A közigazgatási bíróság törvényjavaslata a Ház előtt. A közigaz-
 gatási bíróságról szóló törvényjavaslatot,
 melynek kinyomatásával az államnyomda már
 elkészült, Hieronymi belügyminiszter, mint
 Budapestről jelentik, a jövő hét elején fogja
 a képviselőházban benyújtani. Képviselői kö-
 rökben elterjedt hírek szerint a kormányának
 az a szándéka, hogy ezt a javaslatot a közi-
 gazgatási bizottsággal még a karácsonyi szü-
 net előtt letárgyaltatja, ugy hogy az már ja-
 nuáriusban, mindenestre pedig az egyházo-
 politikai javaslatokat megelőzve kerülne a kép-
 viselőház plénuma elé.

KÜLFÖLD.

Ferencz József király Rómában. A hang adó angol újságok egész sora
 azt újságolja, hogy Kálmoky gróf monzai látog-
 atása nem volt egészségi okokból szükséges,
 hanem bevezetése volt ez annak, hogy az
 olasz trónörökös, Viktor Emanuel napolyi
 herczeg nemsokára eljegyzi Király János fő-
 herczeg leányát, Mária Annunciát. A Ró-
 mában időzőlt olaszországi bécsi nagykövet
 pedig azért tárgyalott ott, hogy előkészítse, il-

nap óta. Mintha valamely borzasztó nagy csa-
 pasnak néznék elébe.

— Én is így vagyok — szóló Esztké —
 sehogy sincs nyugtom, és mindig sirni akar-
 nek, magam sem tudom, miért?

— Az igazat megvallva, nekem sincs va-
 lamí rózsás kedvem — szóló Szalontainé — de
 én a rossz időnek tulajdonítom, meg tán az is
 oka, hogy Árpádot tegnap oly szokatlan szo-
 morúnak találtam.

A két lányka sohajta hagyta helyben
 az utóbbi szavakat, s megjegyezték, hogy ugy
 érzik, mintha Árpádot illetőleg fenyegetne őket
 valami veszély.

Délután már éppen nem bírtak magukkal
 s megkérték anyjukat, eresztene el őket Király
 nénihez, megdandó, nincs-e ott valami baj?
 Szalontainé beleegyezett távozásukba, sőt
 sietve ölték fel köpönyeiket s mentek Árpá-
 dékhoz.

A néni az ablaknál ült s kötögetett s a
 lánykák ajtónyitására összeresztent, s ijedten né-
 zett rajok:

— Mi baj kedves néni? — szóló Esz-
 tké.

— Semmi, édes gyermekem! de ugy
 megijedtem!

— Vajjon miért? kérdé Iza.

— Árpád miatt. Ma egész délelőtt itthon
 maradt s oly különösnek és nyugtalannak lát-
 szott.

Egy-egy felőrat szobájába zárkózott, majd
 megint kijött; atyját és engem gyakrabban
 ölelgetett, és még gyöngédebb volt hozzánk,
 mint máskor szokott lenni. Azután ebéd vé-
 geztevel, ugy ket és fél óratáiban, szivből ösz-
 sze-vissza csókolgatott bennünket, s azt mon-
 ta, ha nem találna korán hazajönni, s Esztké
 azalatt idejönne, szivből csókoljam meg helyette
 sokszor. Ha a rendes hazajön időre, majd maga
 adja át a csókokat. Azzal szokatlanul gyorsan
 távozott, s nekem e perc óta nincs nyugtom. Ugy
 aggdom a fiu miatt!

(Folyt. köv.)

kerkezetben, a téglák vakolat-
 szablyani előállítására, továbbá
 az szabadságom egyedül ke-
 desérség és kötelevátkovátkos
 számú psztrák magyar szá-
 badalom megszakítás
 megak chamottkóvek, egyálta-
 hoz mindennemü keme-
 zések

par mérnök
 70. SZ.
 (PGYÁRA)
 Nr. 122.

GEZA-FÉLE
nytársaság
 EN.
 zvenyítőke
 na.
 egnagyobb cognacgyára.
COGNAC
 készült és ezért a közönség
 Diszoklevél, aranyérem
 s díszkresztvel kitüntetve.

va kapható Debreczenben:
 Biekl Jozsef Zelmos, Geréby
 Lajos, Parthy Ferencz, fogyas-
 zószert János, Balogh Béla és
 mások.

téli évadra.
avágó
 két főcsoportra osz-
 járasú repavágóra
 laskára vagy koczkára
 bb hajtású repazú-
 repát apróra zuzzák-
 snak o. é 17 frt és feljebb
 snak o. é 60 frt és feljebb.
 nyvágó gépek hajtásá-

GÁNYOK
 ngjargánya felel meg a
 y nagyság és kivitel

kezdve szerezhető be.
 saban beszerezhetők

ben
 (és.),
 san és jutányosan eszközöltetnek.

terítők
 k
 ok
 ÉL.

letőleg meggátolja Oroszország ama tervét, hogy a Földközi tengeren hajóállomást szervezzék. Mindezt pedig betetőzi, hogy királyunk Olaszországba készül, Umberto királyhoz. E látogatásnak annál is inkább meg van a politikai jelentősége, mert több oly dolog történt a kullszák mögött, melyek az olasz udvarnál rossz hatást keltenek. Így a pápa világi hatalmának helyreállításán fáradozó erkezeleten legutóbb osztrák miniszterek vettek részt. S más hasonló ügyek teszik szükségessé, hogy királyunk az olasz királyipárnak Bécsben tett látogatást most okvetlenül viszozza.

Brazília új császára. Nov. 18. Melio tengeri, az előzőtt Don Pedro császár leányának, Izabellának fiát, Don Pedro Dillavare Lajos Fülöpöt, aki Riodejaneiroban született, Brazília császárává proklamálta.

Papp Elek beszéde,

— a képviselőház november 15-iki ülésén —
(Folytatás.)

Nem akarok nagy részletességgel kiterjeszkedni mindazokra a kérdésekre, melyek ezen meggyőződésre vezetnek. De pl. felhozom első sorban is a vízügyi kérdést. Ennek megoldására kétségtelen tény, hogy különösen a jelenlegi miniszter ur határozott lépéseket tett, melyek talán egy ember öltövel vittek az ügyet előre. De mégis bizonyos félszűséggel, vagy talán a hatalmasok érdekének feltételt látom én az eljárássában, mert hisz lehetetlen, hogy az a gondolkodó fő, az a lelki ismeret, mely a t. miniszter urat minden lépésében vezérli, rá ne vezetne volna már figyelmét arra az elszomorító körülményre, hogy míg Magyarországon a technikai terv meglegelősen előrehaladnak a vízügyi dolgok és munkálatok, illetőleg az ármentési kérdésekkel foglalkozó szakferfiaink és a nagy kérdést most nem felületesen és ötlesterület, hanem természetileg igyekeznek megoldani, addig másrészt az ugynevezett műszaki árterfejlésnél s agyon nyomják a nagy közönséget (Igaz! Ugyan a szélsőbaloldalon) és a legigazságtalanabb consequentiákat állítják elő, melyek eredménye, előbb több az fog lenni, hogy az alföldi nép és birtokosság ezrei és százezrei fognak fellázadni azon igazságtalan megadóztatás ellen, mely a műszaki árterfejléshez köpnyege alatt oly birtokosokra rovatik, a kiknek soha nem volt s soha nem is lesz abból a munkából, melynek költségeihez hozzá kell járulniuk, egy krajczár ára hasznuk. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) A mint tehát, mint már említém, elismeréssel vagyok a t. miniszter ur iránt a tekintetben, hogy gondoskodik arról, hogy a vizeknek szabályozásai nem ötlesterületileg slegyikmásk hatalmának vizi csillagzata szerint eszközöltessek, hanem rendszeres munka által igyekeznek fekezhetetlennek bizonyult elemet végre valahára a maga medrébe szorítani, s a vizek által Magyarországon is aldasossá tenni, addig másrészt a míg a tizenkettő óra be nem állott, míg a harmadik csemetéhez nem értünk, szükséges, hogy az árterfejlés által immár nyilvánvalóvá lett óriási igazságtalanságokat mennél hamarabb reparáltassa, ha kell: törvényhozási uton, ha kell: rendelet útján. (Elnék helyeslés a szélsőbaloldalon.) az annival inkább volna a miniszter urnak feladata és szerintem elodázhatalan teendője, mert ha azt a miniszter rendeletet, mely a műszaki árterfejlés mikénti keresztülvitelére vonatkozólag kiadott, összehasonlítjuk azzal a törvényvel, melynek alapján az kibocsátott, rögtön be fogjuk látni, hogy egymással ellenkező elvekkel találkozunk. Ugyan is a törvény nem egedi meg, hogy csak egy fillérel is terheltessek meg oly érdekeltség, a mely hasznát abból a vízmunkálatból nem huz; a miniszteri rendelet pedig szabad kezét ad a csödbejutásig eladósodott pazarló vizvályozási társulatoknak, hogy azon földeket is megterhelhessek, a mire azt mondta volna még a török basa is, ki pedig attól is félt, hogy a Szent Gellért hegy viz alá merül, hogy »no ide viz soha nem fog jönni!« Az eszmék forrása tehát, mint mondtam, meg van a miniszteriumban, némely eszmék igyekeznek a megváltoztatás stadiumáig eljutni, részint nagyon fogyatékosan, részint pedig oly torzalakban, a minő a műszaki árterfejlés.

Azonban t. ház, nem akarok a vízügyi kérdésekkel az uttal hosszabban foglalkozni. (Halljuk! Halljuk!) Ugy is fog alkalmat szolgáltatni a részletesebb fejtegetésekre a t. miniszter ur azon munkálatainak betérjesztésével, mely a vízügyi törvények revízióját, az ármentesítő társulatok adminisztrációjának az átalakítását célozza. De egy nagyfontosságú kérdésre mindazonáltal mar most bátor vagyok felhívni a t. miniszter urnak a figyelmét. Ez az árvédelmi kérdés. (Halljuk! Halljuk!) Ez legalább is van oly fontos, mint a gátepítés, mert már láttam nagyon sok jó gátat elpusztulni azért, mivel a védelem nem szakszerűen, nem helyesen, nem viszonyoknak megfelelőleg történik. Megfordítva találkoztam szakferfiakkal, a kik a legszejtésebb, az ugyszólván kovászszá vált, áztatott gátakat, kepeksek voltak fenntartani, mert az árvédelmet egészen correct teljesítették.

Tudjuk, hogy jelenleg az árvédelem az egyes társulatok hatáskörébe tartozik egész-

ben és nagyban. Én azt tapasztalom, hogy a társulatok részint azért, mert nincsen elég anyaguk arra, hogy az árvédelmet kellőleg keresztül vihessék, részint azért, mert nincs közlekedési eszközük arra, hogy az anyagot az egyik pontról a másik veszélyesebb pontra szállíthassák s végre azért, mert veszély esetén az árvédelemre mulhatatlanul szükséges közérő, t. i. az azt a közseget, a mely érdekelve van, a közigazgatási hatóság elrendeli oly vidékre, a hol egyáltalán nincs érdekelve, s ennek az eredménye az, hogy a gát tetejére felfeküsznek a napszamosok, e mernőkök pedig ott sétálnak mindaddig, míg az ár be nem tör. Az ürge-lyukon először betör oly vastag víz mint a karom, később mint a derekam és egy pár óra múlva egész szakszt szakit ki a gátból és százezer holdakra menő területeket önt el, tesz tönkre.

E kérdéseket azért hozom fel, mert most már november második felébe lépünk, tavasszal a vízi calamitások befognak következni. Tehát most a nyugodt időben volna szükség és mód arra, hogy a miniszter ur az árvédelmi intézkedéseket kellő körültekintéssel megtegyesse. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Szerintem először is arra volna szükség, hogy a folyamokon, különösen a Tiszán, Körösön, Maroson az állam gőzbarkákat állítsa fel, melyeken az anyagokat innen és amonnan minden körülmények közt szállítani lehet. Másodszor szükséges volna — és ez volna a leg-szükségesebb — hogy gondoskodás tetetnek arról, hogy gátszakadás esetén a folyamból kitörő víz lokalizáltsék.

T. ház! 1888-ban történt, hogy Dadánál a víz a magaslaton kijött és pedig azért, mivel gróf Andrásynak a vadaskertje 80 czm. duzzadást idezett elő a hullámtéren s a magaslatra nyomta fel a vizet és fadjalom 186 ezer katasztrális hold területet borított el a magaslaton kijött víz, melyet a vadaskert szorított ki medréből. Holott ha keresztgátok lettek volna építve, az által a víz lokalizálható lett volna és sokkal kisebb területen tett volna kárt a kiöntött ár víz, mely 5-ször — 10 szer annyi területet borított el és milliókra menő károkat okozott a keresztgátok nem létezése miatt. Szükséges volna tehát az, hogy a t. miniszter ur intézkedjen arról, hogy oly keresztgátok építtessenek egyes öblözetekben, melyek segítségével vízveszély alkalmával a gátakon kiömlő vizek alizálhatókk lennének. Hogy azonban ez gyakorlatilag keresztülvihető legyen, — t a n u l m a n y o z n i k e l l e n e z o n m a g a s a t o k a t, melyek egyes vidéken keresztgátok által volnának összekötendők. Másosor tanulmányozni kellene a statisztikáját azon károknak, a melyek a vizeknek a medréből való kilépése által diametraliter évenként előidéztetnek, mert ha így lokalizáltatnék a kiöntött víz, azon intézkedést volna maga után, hogy az ugynevezett vízbiztosítási intézményt kellene az ármentesítő és árvédelemmel foglalkozó társulatok közt felállítani.

Nevezetesen, ha kiderülne az, hgy pl. az összes ártereknek évenként átlag 5%-a, 3%-a, 10%-a öntetik el, akkor az ármentesítő társulatok által egy oly biztosítási szövetséget lenne felállítandó, melynek pénztárába évenként bizonyos összeg beszedésével a tőke gyűjtetnék, melyből azon birtokosok, a kiknek területén localizáltatnának az ár vizek, kártalaníthatók lennének. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Ezt az ideát szinte ajánlom a t. miniszter ur nagybecsű figyelmébe és különösen kérem, hogy méltóztassék már most megletni mindazon intézkedéseket, a melyek az ár víz veszély esetében tavasszal elkerülhetetlenül szükségeseké válnak, meg tenni addig, míg nyugodt viszonyok közt élünk, míg rendelkezhetünk az egyes megyékkel, járássokkal, községekkel, hogy ár víz idejében hová és kinék rendelkezése folytán kötelesek elmenni és a védelmi munkálatokat teljesíteni. (Helyeslés a bal és szélsőbaloldalon.)

T. ház! A földművelőknek és különösen a közép és kis birtokosok érdekében szükségesnek talánom továbbá azt, hogy rendetlen hitelügyeink mielőtt rendeztessenek. (Helyeslés balfelől.) Mindenki tudja, hogy a földmívelő tőkének gyümölcsét évenként csak egyszer élvezheti, ennél fogva minden más foglalkozással bíró osztályjal szemben a földmívelésnek a pénz még a legelősebb kamatok mellett is nagyon drága. Nem lehet tehát eléggé a t. miniszterium nagybecsű figyelmét arra felhívni és hangsúlyozni, követelni, hogy a kis birtokosok és középosztály érdekében a hitelügy Magyarországon minél előbb rendeztesse. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Fontos és azt hiszem immár elodázhatalan intézkedésre és megoldásra vár a biztosítási ügy, ideértve az által-, a tűz, a jég-, sőt az életbiztosítást is. Ha megfigyeljük, hogy a biztosító intézetek tűz- és jég-biztosítási osztályában mily óriási vagyont gyűjtenek össze és mily nagy procentben biztosítanak, viszonyítva azon kárhoz, mely a tűz és jég által az országban évenként mutatkozik, ekkor lehetetlen, hogy a kisbirtokosoknak, ugy szólván a népek, érdekében a kormány ne foglalkozzék behatóan a tűz és jégbiztosítás kérdéseivel. Hiszen az idén épen azon a vidéken, a hol én gazdálkodom, egy hosszú körülből 20 mfdnyi vonalon Mező-Turttól Tisza-

Csegégig meglehetősen széles pántlika alakjában óriási orkán és jégzivatar vonult el, mely száz meg százezer apró birtokosnak reményét, több ezer család évi kenyerét tette tönkre. Azon apró birtokosoknak nincs meg a szükséges pénzü, de alkalmuk sincs a mostani biztosítási viszonyok között, hogy terményeiket jég és tűzkar ellen biztosítsák; az állannak kellene e fontos kérdést kezébe venni, de nem oly módon, mint a hogy az előttünk fekvő indokolás mondja, hogy a marhákat addig minden visszatérítés nélkül le lehet bunkózni, — míg a magas kormány biztosítási intézetét föllállítja.

Nagyon elszomorító tapasztalat bizonyítja, hogy a kormány a termények értékesítésére semmi segédkezet nem nyújt, ha csak azt nem tartja a birtokosok érdekében állónak, hogy a börze speculatio a vidéken gonmba módra nő és a szegény sorsu birtokosokat tönkre teszi, ha csak azt nem tekinti a magas kormány a birtokosok javára szolgáló intézkedésnek, hogy a midőn kivitelre legfőbb kiállításunk lehet, akkor a teherszállításra szolgáló kocsi a forgalomból kivonattak, a terményt föl sem veszik, vagy ha igen, nem szállítják tova, hanem bizonyítványt állítanak ki róla, hogy a szállítmány fölveték és az ezen vagy azon a raktaóron fekszik. Kérdem t. ház, hogy adhassa el a birtokos határidőre terményét, ha egy nagy hadgyakorlati és szállítási eszközök elvonja. Így volt ez jelen évben s e miatt lehetetlen volt terményeinket akkor értékesíteni, a mikor azoknak legjobb áruk volt.

Nagyon fontos kérdés továbbá, t. ház, a kivándorlás és a munkások kérdése továbbá a telepítés és bevándorlás kérdése. Mert hiszen a t. kormány egy részről megengedi, hogy a jórávaló munkás-ostály Magyarországból kfvándoroljon, másrésztől a lumpok, — a csavargók, a semmittevő paraziták itt élőküdjének, mint a telvek Magyarországot testén és zsirján.

Nagyon szükséges volna már egyszer ezen égető és botránys állapotra vonatkozólag is konkrét javaslatokkal, életre való tervekkel és intézkedésekkel találkozni. Daczára annak, hogy külön földmívelésügyi miniszteriumunk van, sem a telekkönyvi sem a végrehajtási, birtokrendezési tagosítási ügyekre, sem a földbirtok miként való megosztás kérdésére, sem a holt kéz miként való kezelésére vonatkozólag a földmívelésügyi miniszternek a legkisebb felügyeleti beosztása nincs — sem más olyan joga, a mely irányt adhatna ezen intézményeknek, a magyar földmívelés osztály érdekében való fejlesztésére.

De ott van továbbá t. ház, az adó ügy, a mely tisztán a pénzügy miniszter resortjához tartozik, de kérdem, hogy a létező fogyatékos törvényeknek pótlása és az új törvényeknek miként való életbe léptetése nem legeminebb feladata volna-e a földmívelésügyi miniszternek, hogy ellenőrizze, nem emi-nens feladata volna-e oda hatni, — hogy a törvények olyan módon alkotassanak meg, s oly módon léptessenek életbe, hogy azok által a földmívelési osztály igazságtalanul megterhelve ne legyen (Helyeslés a bal és szélsőbaloldalon.)

És erre nézve csupán egy kérdést intézek a t. földmívelésügyi miniszterhez, t. i. van-e tudomása arról, hogy ha valaki gazdaságában a házilag levágot terések szalonáiból, — a mezei szegődvényesekinek kiszolgálát azért is megterhelhetik fogyasztási adóval? Ily esetekben, a mikor a szegény földbirtokos igazságtalanul a öztatják meg, a t. földmívelésügyi miniszternek kellene azon általános rendeletek, ellen opponálni és segélyre sietni a szegény birtokos osztálynak. Tudnék nagyon sok esetet felhozni, annak bizonyítására, hogy a földmívelésügyi miniszteriumban nem bírnak kellő érzékkel arra nézve, hogy Magyarországnak par exellens földmívelés osztálya megmentessék a végenyészettől. (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.)

(Vége köv.)

Határidő-naptár.

- Találkozó szerdán és szombaton a Gönczy-egyesület Otthonában.
- Sétahangverseny a Margit-fürdőben minden vasárnap d u.
- Színházi előadások kezdete este 7 órakor.
- Nov. 26. Schaf János koszoru-estélye a »Korona vendéglőben.
- Nov. 30. Városi közgyűlés.
- Dec. 1. Hangverseny a debreczeni egyetem javára.
- Dec. 16. A Fröbel-egylet tombola estélye.

Ujdonságok.

*** Ki tehet érettségét? A kultusz-miniszter rendeletet adott ki a korán erettek ellen. — Számtalanszor megtörtént, hogy érettségi vizsgálatokra jelentkező tanulók a törvényes életkor még nem érték el. E törvénybe ütköző esetek elkerülése végett a közköztudásügyi miniszter felhívta a főigazgatóóságokat, utasítsák az igazgatókat, hogy beiratkozások alkalmával szigorúan vegyék számba a tanuló életkorát s ha azok a törvényes életkort még el nem érték, utasítsák őket vissza. A miniszter figyelmeztette a főigazgatókat egyuttal arra is, hogy a szóbeli érettségi vizsgálatok előtt a jelentkező tanulók korát mindig**

vizsgálja meg s olyanokat, kik a törvényes életkort még el nem érték, érettségi vizsgálatokra ne bocsássák.

*** Kinevezések.** Az igazságügyminiszter Biczó Dezső úvidéki törvényszéki irnokot a debreceni táblához irnokká Gaál Lajos debreczeni ítéltótblai irnokot az egri törvényszékhez segéd-telekkönyvezetővé nevezte ki.

*** Fejedelmi hozományok.** Nyilván sokakat érdekel, hogy mennyi hozományt kap egy királyi kisasszony, vagy egy főhercegnő Augustia bajor hercegnő, akinek nagyatyja Ferencz József király adta az egész hozományt, másfél millió forintot kapott készpénzben. Ezt a pénzt azonban az új házások nem vették át tényleg, hanem egyelőre csak kamattal élvezik, magát a tőket a királyi család forgatja s csak négy százalék kamatot kapnak ki belőle. A király leánya, Gizella főhercegnő és Maria Valéria főhercegnő három-három millió hozományt kapott, de Gizella főhercegnőnek atyja utólag megint adott három milliót, úgy hogy Lipót herceg kerek hat milliót kapott a királyi család pénztárából.

Bihar-Udvari. Nov. 16. Tegnaptáviratilag tudattam, hogy Bihar-Udvari község képviselőtestülete Jókai Mór, a koszorus regény író egyhangú lelkesedéssel a község díszpolgárává választotta s műveinek díszkiadásából egy példányt a községi népkönyvtár számára megrendelt. E rövid tudósítást ki kell még egészítenem azzal, hogy az indítványt erre nézve Dr. Tomma Béla körorvos ur tette, ki is a népes közgyűlésen igen szép beszédben méltatta a nagy regényíró érdemét. Ugyane közgyűlésen tárgyalott a község-előirányzata is, mely a község jövőjére messze kiható üd-vős intézkedéseket ölel fel. Kiemelendő a költségvetésből, hogy újabb furrot két költség-re kétezer frt, az utcák fásítására 200 frt, a Debreczenben felállítandó prot. egyetem alapjára 100 frt, s egy újkisudóvoda felállítására 4000 frt lett felvéve. Es daczára annak, hogy ezen újítások már a jövő évben keresztül fognak viténi, közöltövel nem lesz a lakosság terhelve. Fel kell említenem, hogy az újonnan készített 3 furrot két költségéről mily emlésen gondoskodott a község. Eladta t. i. az utcákat eléktelenítő gödröket és lapályos tereket, melyek eddig p o c s o l y a f é s z k e k voltak. 1.700 frtrét. tehát ugyszólván a semmiből teremtetett pénzt s egy csapással a baczuilványokat is elpusztította, mert a gödrök oly kikötéssel lettek eladva, hogy az új tulajdonosok tartoznak azokat betönni. De a költség előirányzat általában is oly realis alapokra van fektetve s oly szép tervekkel tár elő a jövőre nézve, hogy örömet kell éreznünk a haladás sikere s megnyugást a község anyagi helyzetének rendezettség felett.

(r. l.)

*** Gázmergezés.** Röviden említettük szombati lapunkban, hogy Tóth Lajos nyugalmazott vasuti igazgatói titiszvelőt halva találták szobájában s a megejtett rendőr-orvosi vélemény azt célozta, hogy gáz m ö r g e z é s n e k l e t t áldozta. Az eset — bővebben kiterjeszkedve a dologra — a következő volt: Szombaton dében egy ember jött Szász rendőrbiztos lakására, jelentvén, hogy a kandia utca 2581 sz. háznál lakó Tóth Lajos es felesége daczára annak, hogy már jó k o r r e g g e l f e l s z o k t a k e l n i, egész délig nem mutatták magukat s a lakás zárva van belülről. Szász biztos nyomban megjelent a színhelyen s az ajtókat betörtéven, ott találta Tóth Lajost és feleségét a gyilkos előbbi halva, utóbbi eszméletlenül. Megjelenvén később Dr. Sárvány Gyula, Szalay Béla, Bück Géza és Legányi Gyula orvosok s konstaltálták, hogy Tóth Lajos már gázmergezésnek lett áldozata, mit a ház alatt levezetett gázcső megrepedése okozott, melyből a légszész beszívárgott a szobába.

Tóth Lajoson nem lehetett segíteni, mezt volt halva. Feleségét azonban még életre élesztvén elvitték egyik rokonához, hol ez idő szert már jobban érzi magát. Hogy kit terhel ez ügyben a vétkes gondatlanság, az iránt megindították a vizsgálatot. Tóth Lajos haláláról vettük a következő gyászjelentést. A megrendelő csapás és fadjalom lesújtó érzetével tudatjuk a felejtethetlen szeretettel férjnek, testvérenek és rokonunk. Néhai Polgár. Tóth Lajosnak folyó hó 18-án, délelőtt 10 órakor, életének 57 ik, boldog házasságának 31-ik évében történt baleset folytán gyászosan elhunytát. Felejtethetlen kedvesünk hiús tete-meni folyó hó 20-án, délután 2 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint Kossuth utcazi 2581. szamu háztól, az újtemplomban tartandó gyászima után a Kossuth utcazi sír-kerthe örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételre a megboldogult rokonait, ösmerőseit jó barátait bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen 1893. November hó 18-án. Bánatos özvegye Nagy, Tóth Lajosné Marjalaki Eszter; Testvérei: N. tisz. Fejes Istváné, Tóth Karolina; Özv. Somossy Istvánné; Tóth Maria és fia: István, László és József; Szivós Gézáné, Tóth Erzsébet. Sogornói: Özv. Malinovszky Gyuláné, Marjalaky Juliánna s gyermekei: Jolánka és Anna, számos rokonok névében is. — Béke poraira!

*** Színház.** A Csokonai-kultusznak hódolt szombaton este a színtársulat. Az előadást Csokonai emlékező e című ünnepi nyitány előzte meg, melyet a katonai zene-

kar, Czapek lett, nagy hatások követte, let Csokonai-konai-kör elstatták), a má Debreczenből szobrárt (alleg ábrázolta. — fogadta a köz csak közepes getinek „C s a l k a l m i d a r a l a t M a g a a e l d ö f ö r d ü l ö C s o k é s a n a g y l e b i l i n c s e l i k L á s z l ó a h u C s o k o n a i n ő, mint me l a s á v a l é s u v e t t e t t e a k o A r d a i d l a s s z e r e p e l o d á s a n e m j a z t a f ö i s t e z d a l l a t t e j d a l t m e g i s o r o s z a k e l o t t. — A z k e t. A c z i K é s z s é g g e l s z e k e t i g e n t é k a v a l s e n d ö r S a n d o r t s z i v ü é s n e j á t s z a m i k e l l e n e k e l t e n i, n e m e n e k e z s i) v i s z o n t. (Gonosz Pis de mégis leg noszné) az szereplő előadásra nem hagyott, ad is behozony kai tehetsé g n i s e g e n e k z o t t m e g o k o z t a a z d a s a k ö z f e d t e t t f e l ü l. h o i n a p p e s (ujdonság)

*** Felben.** Könyv h. hó 26-án kor, a függ sást tart J kőrt tagjai elnökésg.

*** Ga** ref. egyház vember hó dasági üles bizottsági kéretik.

*** A** minden id mulatsága 20-an tart mében.

*** A** bizottsága ülést Vért bizottság körök, egy tudomásul bejelentésé Jókai jubili szán lesz ez alkalom sunkba, h közönséges gyűlés tar viseltesse dapesten jelőttek 12 nak a vár csak 12 tározásuk tek. Beje tanács a nek kiadá ból már kiadásokk nok láttat elhatároz felszólítá példányt ért veget.

*** A képzők** 19-en va VI. sz. gyűlés o fázisában sönlönak csak nagy szegylt atlan do juság sze szeretete ret a köv Csajaghi ben által költemen népelyes nosnk n lom tere

vanokat, kik a törvényes em érték, érettségi vizsgálá...

zések. Az igazságügyminisz...

ni hozományok. Nyilván...

ri. Nov. 16. Tegnaptáviratilag...

regzés. Röviden említettük...

ment nem lehetett segíteni, me...

z. A Csokonai-kultuszokak h...

meg, melyet a katonai zene-

kar, Czapek Péter karnagy vezénylete...

A Csokonai kör szepitészeti...

A főiskola köréből. A magyar...

Felolvasás a függetlenségi kör...

Gazdasági ülés. A debreczeni ev...

A függetlenségi-kör bálja, mely...

A Jókai jubileum nagy rendező...

A főiskolai magyar irod. ön...

tatta. — Lencz Géza hatással szavalt...

A Csokonai kör szepitészeti...

A főiskola köréből. A magyar...

Felolvasás a függetlenségi kör...

Gazdasági ülés. A debreczeni ev...

A függetlenségi-kör bálja, mely...

A Jókai jubileum nagy rendező...

A főiskolai magyar irod. ön...

Mig Pozsony, Szeged, Kassa egymással...

A Csokonai kör szepitészeti...

A főiskola köréből. A magyar...

Felolvasás a függetlenségi kör...

Gazdasági ülés. A debreczeni ev...

A függetlenségi-kör bálja, mely...

A Jókai jubileum nagy rendező...

A főiskolai magyar irod. ön...

A főiskolai magyar irod. ön...

A főiskolai magyar irod. ön...

napján volt készlet 147,246 darab. A hisolt sertés...

Budapesti gabonatözsde. Hivatalos...

Table with 4 columns: Item, Price 1, Price 2, Price 3. Includes items like Buza, Kétszeres, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Köles, Rizs, Borsó, Lencse, Bab, Késa, Szalonna, Haj.

Marha-vásár. (nov. 14.)

Marha. Felhajtott 1600 db, eladatott 530...

Sertés-vásár. (nov. 14.)

Sertés. Felhajtott 7200 drb, eladatott 5900...

Arak: Sovány sertés párja: hat hónapostól...

Ló-vásár. (nov. 14.)

Ló. Felhajtott 280 drb, eladatott 120 drb...

Napszámárak. (nov. 12.)

A debreczeni napszámárakat következőleg...

Főszerkesztő: Szinay Gyula. Felelős szerkesztő és lapkiadó: Kósa Barna...

JUTÁNYOS szabott áron kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI CZÉGNÉL: divatos női ruhaszövetek

Franczia flanelok, Kasán, Moldon legujabb flanel selyem és bársony

BLUZOK színes és fekete selymek

MOSÓ VELEZEK TELIHIMALAY KENDŐK selyem- és harasztkendők

Gyermek-ruhácskák, felöltők normal-gyapju-és pamut

ALSÓ INGEK UJJASOK és NADRÁGOK Téli harisnyák, keztük

Az idén szép raktártartunk BRASSÓI és GÁCSI posztokban

Tricot, peruvien és Doskinokban

(443) Sertés létszám: november 16

